

Paraules i fets de Dones

Edita

Col·lectiu de Dones en l'Església

D.L.: B-22227-1995 - Preu: 2,50 €

Sumari

Número 37

Octubre-Novembre-Desembre 2005

2	Editorial	8	Teologia feminista -Míriam, profetessa en terra enemiga	-Cristianisme laic -La tanca	
2	Ressenya	9	Déu és pare?	13	Flaixos -Diàlegs sense fronteres
3	Entrevista	10	La "generació de Joan Pau II"	13	Activitats del CDE -Mn. Gumersind
5	Incoherència -El món de la pobresa i l'exclusió	11	La nostra llavor fructifica a Hondures	14	Trobada d'inici de curs del CDE El Cortijo de Frías
6	Incoherència -Tu i jo tenim una meitat -Un viatge interior	12	Flaixos -Consum excessiu -Per la pau en clau de dona -Tanta despesa per dir amén -L'Estatut, la COPE i els bisbes catalans	15	L'himne de l'univers
7	Bústia	16	Agenda		

EDITORIAL

En realitat no acabo d'entendre què em passa: no faig allò que voldria i acabo fent justament allò que detesto (Rom 7,19). És així: no faig el bé que vull i, en canvi, faig el mal que no voldria (Rom 7, 19).

En aquestes dues cites de la Carta als Romans, Pau reconeix la incoherència de la seva conducta, limitada com tota conducta humana i impregnada de la feblesa que li impedeix realitzar, amb plenitud i fidelitat a Déu, el bé que desitja fer de tot cor.

La nostra vida cristiana també es troba mancada de coherència evangèlica i aquesta incoherència afecta també l'estament eclesial. Prediquem la solidaritat i la germanor i vivim enquistats dins una institució on la pompositat i la riquesa, juntament amb el poder d'una minoria, són un insult i un contra-testimoni per a qui pateix qualsevol mena de mancança i necessitat. Des del distanciament i la sacralització d'uns quants no es pot construir de cap manera la comunitat d'iguals propugnada per Jesús.

I entre la gent que hem optat per Jesucrist i que constituïm la majoria de l'anomenada civilització occidental, la qual ha posat en el cristianisme molts dels elements estructurals que enriqueixen la seva cultura, també apareix un consumisme exacerbant i una incoherència total entre aquest i la preocupació per anar forjant un món més just, més equilibrat i més solidari entre països i cultures diverses d'arreu. Només cal veure la carrincloneria a què han arribat els components de les Nacions Unides, que reunits per tractar de pal·liar la pobresa dels anomenats Tercer i Quart Món, s'han mostrat inoperants del tot i mancats de voluntat equitativa i justa.

Això passa perquè cap de nosaltres vol renunciar, gens ni mica, al benestar aconseguit, tal volta a partir de la misèria d'altres persones. I la incoherència s'instal·la enmig nostre amb plena sobirania.

Jesús, que va anar molt més enllà de la proclamació dels Drets Hu-

mans i de les relacions d'igualtat entre tots els éssers humans, ha de contemplar com són obviats en el mateix si de l'Església quan es fa diferència i es margina persones per qüestió de gènere i opció sexual.

No s'hi val emprar el Nom de Déu en va, dient que s'actua segons el voler de Déu. Ni cap marginació, ni cap injustícia responen a la voluntat de Déu. Només la incoherència humana pot actuar segons aquesta premissa injusta i vexatòria per a la meitat del gènere humà.

Ens trobem a l'Advent i aviat vindrà Nadal amb tota la seva càrrega de consum i disbauxa. Cal que vigilem amb atenció la nostra conducta per no caure en el parany de creure i anunciar una manera nova de viure i actuar, segons l'esquema de Jesús de Natzaret, per una banda, i després per una altra, mostrar la insensibilitat i la lleugeresa d'una societat hedonista i plagada de consumisme. Lluitem contra tota incoherència.

RESSENYA

Dues publicacions del Col·lectiu; una novetat i una traducció:

VVAA Feu això. Una manera de veure i viure l'Eucaristia. Icaria editorial. Textos de Teologia Feminista. 2005

La formació religiosa que hem rebut en la nostra infantesa i joventut, ens marca molt més del que ens pensem.

Els ambients on desenvolupem les nostres vides, ens fan madurar i ben aviat ens plantejem les pràctiques religioses apreses, que no la fe, com expressions caduques que avui ja no mostren la vida revolucionària de Jesús.

El llibre parla d'un grup d'amigues que es retroben després d'uns anys de no veure's i es

qüestionen la litúrgia i el sentit de la Missa que havia estat el centre de la seva fe.

Detall de la portada del llibre

Os direitos humanos das mulheres nas religiões no século XXI. I Curso de Outono da Escola de Teologia Feminista (19, 20 e 21 de no-

vembro de 1999) Edições Loyola 2005

Us presentem aquest llibre en portuguès. És la traducció del que es va publicar després de l'Escola de Tardor de 1999, organitzada pel Col·lectiu. Ara al Brasil, se l'han fet ben seu. La xarxa arriba lluny. Alegrem-nos-en.

Miren Etxezarreta respon a la Carme Escales

Miren Etxezarreta va néixer a Ordizia (Guipúzcoa). Va estudiar Ciències Econòmiques a Bilbao. Entre d'altres, s'ha especialitzat en Economia Agrària. És Master i Doctora per la London of Economics, Regne Unit. Doctora en Economia per la UAB.

1968-70: Professora d'Economia a la Universitat de Sussex, Brighton, Regne Unit.

1970-72: Catedràtica contractada a la Facultat d'Econòmiques de Bilbao.

1974-...: Catedràtica de la Universitat Autònoma de Barcelona.

La seva preocupació pels moviments socials l'ha portat a vincular-se en el treball de la Taula Cívica, el Seminari d'Eco-

nomia Crítica TAIFA, i d'altres. S'ha destacat pel seu treball de buscar elements d'economia crítica i alternativa que realitza a través de Seminaris i el grup de "Las Jornadas de Economía Crítica", a l'Estat espanyol i el d'Economistes Europeus "Por una Política Económica Alternativa".

Alguns dels seus llibres publicats:

1976: El Caserío Vasco, Ed Ike, Bilbao

1988: La agricultura a tiempo parcial en España. MAPA

1991: La reestructuración del capitalismo en España. Icaria

2004:

Crítica a la economía ortodoxa (Coordinadora). Colección Manuales, UAB.

Té articles en llibres de diversos autors.

Ha fet estades de docència i investigació a nombroses universitats i instituts d'investigació a l'estranger.

I moltes coses més, una d'elles estar molt a prop dels seus alumnes.

En la intervenció de la dona en un lloc on es prenen decisions importants per a moltes altres persones, què creu que hi aporta una dona pel fet de ser dona?

Potser no sigui una resposta políticament correcta, però crec que el sol fet de ser dona no aporta res. Depèn de la ideologia, dels plantejaments d'aquesta dona, del que pugui aportar. Penseu en Condolezza Rice, Margaret Thatcher o Ana Botella, entre les més recents, i en Indira Gandhi, Golda Meier i moltes altres del passat. La dona pot ser tan cruel i tan despietada com l'home. El que sigui depèn dels seus plantejaments i ideologia.

Es veu molt diferent el món, la societat civil, des d'un lloc de responsabilitat política? Es té la possibilitat de millorar coses? Pot aportar alguna experiència en aquest sentit? Creu que les dones ens hauríem de comprometre més? Si hi haguessin més dones en llocs de poder, hi hauria més canvis en l'ordre social? No he tingut mai cap responsabilitat política, per tant no puc respondre a les tres primeres pregun-

tes. Sí, crec que les dones hauríem de sortir del nostre estret enfocament centrat en la família i ocupar-nos del nostre món tan extens, però això no vol dir que l'úni-

Quan la dona perd un lloc de treball decent per la seva situació familiar, té unes dificultats enormes per recuperar-lo

Crec que les dones hauríem de sortir del nostre estret enfocament centrat en la família i ocupar-nos del nostre món tan extens

ca manera de fer-ho sigui a través d'una responsabilitat política o situades en llocs de poder. Crec que les dones poden respondre a la seva responsabilitat com a per-

sones i ciutadanes treballant organitzadament des de la base. A més, què vol dir estar en llocs de poder? Les persones poques vegades tenen poder: o el tenen perquè disposen de diners (la filla d'en Botín), o el tenen perquè estan recolzades en una estructura més àmplia (diputades o ministres). En aquest cas, qui té el poder? Creieu que les ministres del govern actual tenen algun poder? O aquest poder el té un partit que té els seus compromisos i aliances i als quals s'ha de sotmetre? Diuen que el poder corromp. També diuen que els llocs de responsabilitat allunyen de la realitat la gent del carrer i que, en el cas de la dona, són incompatibles amb les responsabilitats familiars. Què en pensa?

Que el poder corromp és obvi, encara que no a tothom. Però no hauria de ser així, si s'avancés en sistemes democràtics de control. Actualment sí que crec que els llocs de responsabilitat allunyen qui els ocupa de la ciutadania en general. La classe política forma una espècie de grup tancat, amb els seus interessos, les seves pre-

ocupacions i els seus conflictes, molt, molt lluny de les preocupacions de la ciutadania.

Són compatibles amb les responsabilitats familiars? No n'estic segura. Crec que depèn molt del company, del nombre de fills i de la situació econòmica de la família, que permeti o no tenir una ajuda. Crec que, si es té veritable interès, es pot compaginar, però tenint en compte els elements que assenyalo, si aquests no són favorables, no és possible.

Creu que són suficients les mesures que s'han pres de cara a la conciliació de vida familiar i laboral, en el cas de les dones? Què s'hauria de fer per trobar una situació més equitativa entre dones i homes?

No, no ho són. La jornada de treball seria el primer element que hauria d'escurçar-se i el segon el fet que, quan la dona perd un lloc de treball decent per la seva situació familiar, té unes dificultats enormes per recuperar-lo. Tot això fa difícil compaginar la vida familiar i laboral. Què s'hauria de fer? En primer lloc, que la societat en el seu conjunt tingués el convenciment que, quan una dona té un fill o té cura dels seus pares ancians, està fent alguna

cosa no només per a ella i la seva família, sinó per a la societat. Llavors es podrien establir facilitats que permetessin la combinació satisfactòria de les dues esferes. No obstant, crec que això és im-

A poc a poc, els homes van percebent que la dona és igual a ells en la vida laboral i social, però també es produeixen altres casos en què l'home no és capaç d'encaixar la nova situació i recorre a la violència.

possible en el capitalisme; no oblidem que la vida social està organitzada entorn a l'obtenció de benefici per a uns pocs. A aquests, que són els qui prenen les decisions i tenen el poder (molt més que els polítics/es), no els importa una combinació satisfactòria; al contrari, el sistema

actual els va bé ja que permet segmentar el mercat de treball i tenir menys reivindicacions. Per tant no canviaran, llevat que lluitem molt durament per aconseguir-ho.

El que sí que sembla clar és que a més dones en llocs on es prenen decisions importants per a la societat, amb més normalitat assumiran aquest fet les noves generacions. Com creu que canviarà la mirada de l'home vers la dona?

No ho sé. Crec que ja està canviant, però encara molt poc i lentament. A poc a poc, els homes van percebent que la dona és igual a ells en la vida laboral i social (no estic segura que regeixi la mateixa igualtat en les seves relacions personals), però també es produeixen altres casos en què l'home no és capaç d'encaixar la nova situació (pensem en tants casos de maltractaments de dones) i recorre a la violència.

Creu que la intervenció de la dona a l'Església apropiaria el poble a la institució més que en els darrers temps ho ha estat fent, sense un paper protagonista de la dona en el seu organigrama?

No pertanyo a l'Església, per tant no puc respondre.

Nota: Em permeteu un comentari com a amiga vostra que em vull considerar? M'hi arrisco i espero que no us enfadeu amb mi. (*La Redacció agraeix el comentari*).

Percebo un cert to "victimista" en les preguntes, o més ben dit, "les dones ho faríem millor" i la societat no ens hi ajuda. És un sentiment que no comparteixo en absolut ja que tot i sabent que la dona porta segles discriminada, no vol dir que sigui millor per naturalesa. Crec que el que la dona faci, en qualsevol lloc, depèn de la societat on viu, del seu entorn i sobretot de les seves opcions de model de vida i de la seva ideologia. Hi ha hagut dones extraordinàries, malgrat totes les dificultats de la marginació, i hi ha dones horroroses, com assenyalo a la primera resposta. Les dones no som pas millors.

I, crec també, que s'hauria d'insistir més en les deficiències de les dones. Sobretot en la seva visió de creure que compleixen amb la seva funció social perquè són bones esposes i mares. És molt freqüent el seu oblit voluntari de tot el que no sigui la seva famí-

lia, i encara més, considerar-ho com a bo. Sens dubte, l'educació que hem rebut hi té molt a veure, però no en som innocents. Se'ns oblidia molt i molt sovint la nostra responsabilitat social. Penso que en l'actualitat, tenim ja una gran part de responsabilitat en la nostra sort. Que hem de sentir-nos part d'un poble més ampli que la nostra família i treballar per a ell.

La situació és complicada: per un costat la dona sap que algú ha de tenir cura de la seva família, per tant la situa prioritàriament sobre el seu treball i això no pot ser de cap de les maneres; però a vegades la porta massa lluny, i el treball es converteix en allò que li proporciona un salari amb la mínima atenció cap a ell. I així tampoc compleix i sorgeix (només en part) la pobra consideració de la dona com a responsable del seu treball. No sé quina és la solució per a això, ni si n'existeix alguna, però són situacions que no es poden ignorar.

I per acabar: Crec que el món l'hem de canviar des de baix, homes i dones junts, somiant i lluitant per a una societat diferent.

El món de la pobresa i l'exclusió

Fa temps que estic a prop de la pobresa i de la marginació.

I dic que estic a prop perquè visc al Raval de Barcelona, on tot això es considera com la cosa més natural des de fa temps i de diferents maneres. I no perquè jo em senti pobre, malgrat hagi fet el que en diem -crec que malament- vot de pobresa. Si per mi fos, al menys li donaria un altre nom: vot de solidaritat. I és que he après que la pobresa més forta té un nom, i és exclusió. Els exclosos del món, de la societat, d'una ciutat, del treball, del que sigui, tenen la pobresa més gran que es pot tenir -des del meu punt de vista- perquè és la pobresa estructural de la persona, i tot plegat té ben poca solució.

M'explico amb alguns exemples.

Ara es parla moltíssim de les dones maltractades. I és que de cop i volta aquests maltractaments han esdevingut quelcom que depassa les fronteres de la marginació. Ha arribat un moment en què les dones més preparades han sabut fer les coses com cal i han denunciat els fets que moltes altres dones -sense aquesta capacitat- havien patit durant anys.

Una vegada vaig parlar amb una d'aquestes dones que, per la seva manca de formació, per la situació de vida, s'havia mantingut sempre al marge de la llei, de la cultura i de les denúncies, i de tantes i tantes coses. Els maltractaments que (més tard em vaig assabentar) rebia del seu marit són inimaginables, doncs bé, el que hem va dir ho recordaré tota la vida:

- Si mai sents o llegeixes que una dona ha matat els seus fills, no pensis 'quina mare desnaturalit-

zada', sinó, com devia patir aquesta dona per fer el que ha fet !' I va ser aleshores que em va explicar què li passava i com, en moltes ocasions, els seus maltractaments

els pagava amb les seves filles sense voler, i amb una angoixa terrible poc després de fer-ho.

Quan penso en els delinqüents que conec a la presó, malgrat que no puc negar que ho són, sé que sovint són així perquè han patit massa i les seves persones tenen una desestructura tal que no saben sortir-se'n.

Recordo també aquella altra dona, ben jove, que plorava perquè a la Generalitat "*li havien pres el fill que s'estimava tant*". Ho deia amb símptomes claríssims d'estar "yonki" i de no poder sortir-se de la droga. És veritat que deia, convençuda a la seva manera, que ara deixaria de punxar-se, treballaria, llogaria un pis i, aleshores li tornarien el seu fill. I hom se la mirava pensant que una cosa era voler i l'altra poder...

Per això dic que aquesta és la veritable pobresa a la que m'acosto dia rere dia amb la impotència més gran que es pot imaginar.

Això ho vaig entendre molt millor quan vaig tenir l'ocasió d'anar

al que en diem *Tercer Món* i veure gent ben pobre, però amb una riquesa personal increïble. Una riquesa que els venia sovint dels seus valors i de la seva confiança

en Déu. La gent del nostre *Quart Món* és una gent que viu constantment el contrast amb la gent benestant, però sense tenir el que ells tenen. I no em refereixo tant als diners, que tampoc no els tenen, però que, si arriben a les seves mans els faran servir malament, al nostre entendre.... Això fa que sovint la seva autoestima estigui per terra. I d'aquesta manera siguin incapaços de sortir de la seva exclusió. És difícil, molt difícil de comprendre-ho des de les nostres posicions. Hi ha unes característiques que els configuren i fan molt difícil la seva reinserció.

A sobre, els "d'Església" hem de reconèixer que ho hem fet malament, perquè els pobres no han estat sempre els preferits. ¿Perquè les esglésies que vaig veure al *Tercer Món* eren plenes de pobres i en les nostres només són a la porta pidolant?

Davant de tot això jo no veig cap més sortida que la d'incloure en comptes d'excloure. I això s'ha de fer en el petit àmbit en què ens

► toca viure. Incloure en la nostra amistat, en la nostra pregària, en la nostra comprensió tots els qui són i se senten exclosos.

Per a mi veure-ho així va suposar una petita conversió.

En tornar del Tercer Món i comparar - com he dit abans - em vaig dir: *Vull començar a viure la mística del carrer*. Amb aquest nom jo volia fer-me entendre a mi mateixa dues coses:

Per una banda, veure Déu en el rostre dels meus germans més pobres. I això no em semblava cap novetat segons les idees que -teòricament- sempre havia sentit.

Era allò de l'Evangeli, que no és difícil dir-ho, però ho és, i molt, viure-ho fins a les últimes conseqüències: *Vaig tenir gana, vaig ser foraster.... tot allò que feies amb ells, m'ho feies a mi...*

Però, encara hi havia una altra vessant d'aquesta "mística del carrer". No només era jo qui havia de veure el rostre de Déu -la meva antiga petició- en els més pobres i en els exclosos, eren ells qui l'havien de veure en mi. Perquè, com podia parlar d'estimar Déu entre aquella gent, que començaven per no estimar-se ni ells mateixos, ni sentir-se esti-

mats? Només vivint l'Evangeli, encara que amb moltes deficiències, potser a la llarga ells també podrien veure el rostre de Déu, en l'amor, l'acollida, l'acceptació... I aleshores, podran començar a conèixer l'amor que Déu els té.

Al llarg dels anys he tingut ocasió d'experimentar la bondat de Déu, quan en moltes ocasions m'ha fet veure que havia escoltat la meva antiga pregària però de la manera que Ell ho sap fer, no de la manera que jo ho demanava. Perquè Déu, està clar, sempre ens supera en les seves respostes.

Viqui Molins

Tu i jo tenim una meitat

Un rei convida tothom al casament del seu fill. Obre les portes a tots, bons i dolents, rics i pobres, però vol que portin el vestit de festa. (Mt. 22)

El vestit de festa és "ésser" no "tenir". Cal molt poc per ser feliç, sobretot si pensem que tot el que som i tenim, tot el que vivim, són dons gratuïts. És el Senyor qui ens ho ha donat, el seu vestit és l'Amor; revestim-nos doncs del seu Amor, perquè ens porti de veres als altres.

Compartir, paraula bonica: ser sobri per compartir... realitats, no paraules; compartir la paraula, sóc acollidora?, escolto?, participo?. Compartir les nostres riqueses, allò que som; si tinc un

tros de pa i te'n dono la meitat, tots dos en tenim una meitat; si tinc una idea i te la dono, tots dos tenim la idea sencera.

Siguem portadors de bona nova: en trobar una persona, pensar: tu també ets estimada de Déu, i si podem dir-li-ho encara millor; i comportar-nos de tal

manera amb aquesta persona, que senti i descobreixi que hi ha en ella alguna cosa de salvat, alguna cosa més gran, més noble que no pensava.

S'apropen les festes de Nadal, ens és fàcil criticar el consumisme... però jo què faig? Procuo eliminar despeses de prestigi o simplificar extres? Tinc noció del que és indispensable? o em deixo portar pel què diran?

Aquests dies se'ns omple la casa de fills, néts, família, tinguem un cor ample per a tothom. Jo em preocupo de fer feliços els altres. De ser feliç jo... que se n'ocupin ells.

M. Antònia Aragay

Un viatge interior

En aquests dies ja es comença a sentir la frase: "Com passa el temps, gairebé som a Nadal". Nadal marca un ritme a la nostra vida. Es podria dir que Nadal és l'Alfa i l'Omega.

Vivim en un temps on la cultura de l'oci i de l'entreteniment prevalen sobre altres moltes coses. Ens hem de divertir gairebé sense esforç. Diria que no ens divertim nosaltres, ens diverteixen. Tot ens ve de l'exterior, nosaltres som mers receptors que ens limitem a acceptar-ho o no.

I arriba Nadal... De sobte apareix, i és quan ens adonem que el temps passa i potser a un ritme accelerat. Igual que quan es viatja amb tren, i a causa de la seva velocitat, en mirar per la finestra no tenim temps de veure res, de gaudir de tot allò que passa pel davant dels nostres ulls. No assaborim la vida. Només l'engolim.

Nadal és un punt i a part. Ens convida a aturar-nos un moment i reflexionar, a fer un balanç de la nostra vida, dels nostres sentiments, de les nostres il·lusions

complertes o no. És un viatge al nostre interior, i en aquest viatge és Crist qui ens acompanya. Ell, que va néixer de la manera més humil, ve a nosaltres a enriquir-nos i sabent-nos dèbils, és Ell qui ens encoratja i ens dóna forces per sortir de nou reforçats. És un temps d'esperança, de noves promeses i nous reptes.

En la nostra societat la paraula Nadal és sinònim de vacances, viatges, torrons, Cap d'Any, regals... i està molt bé, perquè ens ho mereixem. Però si només és això i no existeix cap altra inquietud, ens quedem força buits, ens cal alguna cosa més. I aquesta cosa més és allò que ens ajuda a aconseguir que la nostra vida tingui un sentit. Això no ho trobem en uns grans magatzems, potser no serà tan divertit, però ens omple, ens fa ser i sentir-nos Persones.

Per Nadal les paraules: Solidaritat, Compromís, Tolerància, Respecte, Comprensió, Veritat, Compartir, Somriure, Empatia, Humilitat, Amistat, Justícia... prenen més sentit, més força. Alguna cosa al nostre interior es regira.

En aquests últims mesos, s'han succeït un continu de desgràcies, naturals i no tan naturals en què els

perjudicats sempre han estat els més pobres. I en general la resta del món que, protegida en el nostre confort, fem oïdes sordes a aquestes injustícies socials, la natura s'ha encarregat de despertar-nos i de mostrar-nos tota la misèria que l'ambició de l'home ha provocat.

Als pobles gairebé oblidats de l'Àfrica, per tractats, lleis, normes, fronteres...no se'ls permet sortir-ne per intentar tenir una nova vida. Se'ls condemna de per vida a la fam i a la misèria. Hem oblidat: "Abans que les lleis, és l'home".

Els són els pastors del pessebre que també eren els oblidats, els qui no comptaven. Ells són els qui van oferir al Nen Jesús el poc que posseïen. Però encara abans que això, són els que l'acolliren. Van saber reconèixer en la seva humilitat que en Ell estava la Salvació.

Aquest renaixement de sentiments, de reflexions que ens provoca el Nadal els hauríem de mantenir tot l'any. És l'única manera que es compleixin aquelles paraules: "Quan hi hagi Justícia, hi haurà Pau".

Carmina Sánchez

INCOHERÈNCIA

B Ú S T I A

Tot el Col·lectiu se'n fa ressò quan a través dels vasos comunicants ens passem les notícies. El DIARI DE GIRONA no és present arreu, però nosaltres podrem llegir tot seguit les inquietuds que la Francesca Bagués va manifestar públicament en aquell diari amb la seva col·laboració.

La jerarquia eclesiàstica i les bases

Per què la jerarquia de l'Església es mostra tan allunyada de les seves bases? Em pregunto: Com és que s'han anat distanciant del Concili Vaticà II convocat pel Papa Joan XXIII i conclòs per Pau VI, que tant va fer per posar l'Església a nivell del poble cristià, la gent vivia la fe amb il·lusió, els seminaris eren plens... Com és que s'ha donat tant protagonisme a alguns corrents dins de l'Església en detriment d'altres. Per què no es poden acceptar diferents corrents d'opinió que només pretenen seguir el mestratge de Jesús. Al bisbat de Girona manca suport a sacerdots grans que han donat la vida al servei de l'Església i ara són marginats sense la humanitat que es mereixen. La joventut no està motivada cap al sacerdoci perquè la jerarquia s'allunya de les ba-

ses, a la nostra societat hi ha joves molt vàlids que lluiten en organitzacions humanitàries que serien uns excel·lents pastors de les nostres comunitats, però cal que l'Església es posi al dia en moltes qüestions i que els sàpiga il·lusionar.

Per què en ple segle XXI l'Església no es posa al dia pel que fa a la igualtat entre homes i dones? Fins quan hem d'ésser cristianes de segona categoria quan a la societat aquesta discriminació està sent superada? Aquestes i altres qüestions em preocupen com a membre de l'Església i espero i desitjo de tot cor que això canviï.

Francesca Bagués i Jordà

Col·lectiu de Dones en l'Església
Diari de Girona, 4 d'octubre de 2005

Hem rebut amb goig les lletres que transcrivim d'una lectora de PARAULES I FETS DE DONES. Les hi agraïm perquè encoratgen el nostre projecte de treballar per la paritat entre les persones, cosa que si, al menys en l'àmbit cristià, hauria de ser òbvia per naturalesa, encara no ho és al 2005. Però tot arribarà! Som gent d'esperança!

Amigues, la revista l'he trobada molt amena, articles variats de diferents temes. És important que dones del nostre temps captin els problemes dels nostres dies i que es puguin fer conèixer a tota la societat. M'ha agradat molt la iniciativa de Wampum,

i l'article "Primer Monòlit de Catalunya a les víctimes de la violència de gènere", també el de Flaixos. Una abraçada

Begoña Giménez

Parròquia de Sant Miquel dels Sants

Míriam, profetessa en terra enemiga

A Egipte, durant el segle XIII abans de l'era comuna, el poble hebreu es trobava esclavitzat per Ramsès, un faraó que necessitava mà d'obra barata per a les seves construccions. Els hebreus li fabricaven els maons necessaris amb fang i palla. Allí apareix per primera vegada Míriam. La seva mare va ser Jocàbed i el seu pare Amram; tots dos eren de la tribu de Leví. Això volia dir que els fills mascles podien ser sacerdots i rebien un tracte d'especial privilegi. Míriam era la germana gran d'Aharon i de Moisès; va exercir sempre de germana gran, responsable dels seus germans. Veurem com la tradició bíblica castiga Míriam i la fa callar, però el Midraix i el poble l'estimen i l'enalteixen sempre.

Recordem que el faraó havia manat que tots els nens hebreus morissin en néixer, però les llevadores no li van fer cas, va néixer Moisès i sobrevisqué. Es tracta de la primera objecció de consciència de la història. Explica el Midraix que quan Jocàbed va quedar prenyada, Míriam va profetitzar que aquell nen faria coses grans per al poble. També explica que els guardes del faraó entraven a les cases hebrees amb nens plorans als braços perquè els petits quan senten plorar també ploren i així descobrien si n'hi havia algun d'amagat.

Quan la mare no va poder amagar-lo més temps, li va fabricar una cistella de vímet impermeabilitzada amb brea per fora. I per dins, perquè el nen no sentís la fortor de la brea, la van pintar amb una capa de fang. En el moment d'abandonar-lo, Jocàbed va preguntar amb ironia a Míriam: Quines coses farà aquest nen per al poble hebreu? En aquest episodi del riu Míriam té dotze anys, Aharon en té nou i Moisès tenia mesos.

Míriam, des de la vora del riu, vigilava el moviment de la ciste-

lla i va veure que la filla del faraó baixava al riu i trobava el nen. En veure que tenia intenció de quedar-se'l es va oferir per trobar una dida per al nen. I així va ser com Jocàbed li va donar de mamar el temps acostumat fins que va estar criat i la filla del faraó se'n va fer càrrec.

Després de passar el mar de les Canyes sans i estalvis, hi ha una altra escena important en què Míriam intervé. Els hebreus, des de la riba han vist com els soldats del faraó s'ofeguen i els exèrcits

Les respostes que vàrem donar a classe les alumnes van ser molt enriquidores i quan es van posar en comú, el resultat va ser extraordinari. Totes i tots hi sou convidats/des!

queden destruïts. Aleshores, Moisès entona un cant d'acció de gràcies a Déu junt amb tot el poble. En aquest moment, Míriam pren un tamborí i seguida de totes les dones dansa i canta la tornada del cant: "Canteu al Senyor per la seva gran victòria; ha tirat al mar cavalls i cavallers". Aquest fet simpàtic de liderar les dones ballant i cantant no va agradar gaire als homes. La iniciativa en una dona no estava ben vista. Que una dona decidís pel seu compte podia ser perillós per als homes; alguns se sentiren febles i amenaçats.

Míriam va continuar sempre associada als seus germans en la història de l'Èxode, la sortida

d'Egipte, ja sigui secundant-los o duent alguna iniciativa. S'avenien molt bé en el lideratge del poble. Amb Aharon i Moisès precediren el poble en tota la seva marxa pel desert. Israel la considera líder del "poble de Déu" i l'anomena "la profetessa".

El poble va arribar a Hasserot i hi va acampar. Sèfora, la primera dona de Moisès havia mort i aquest es va tornar a casar amb una dona de Cuix. Aquesta, a la seva manera, el va allunyar dels germans i Aharon i Míriam li van tirar en cara a Moisès el seu canvi d'actitud. El resultat fou que Déu es va enfadar i descarregà el seu mal humor sobre Míriam castigant-la amb lepra. Sort que els dos germans van intercedir per ella i el càstig va quedar en una exclusió de set dies fora del campament.

Arribant aquí cal subratllar algunes coses curioses: Sembla que la lepra va aparèixer i desaparèixer misteriosament; curiós, no? Al germanet, tan criticaire com ella no li va passar res, potser perquè era el sacerdot de Jahvè. De la feblesa de caràcter de Moisès davant la seva dona no se'n parla. De les manipulacions de la dona tampoc no se'n diu ni piu. El fet es fa derivar cap a una falsa gelosia d'Aharon i Míriam cap a Moisès, l'escollit de Déu segons la revelació. El càstig només va caure sobre Míriam per a escarment de les altres dones i de les que encara havien de néixer; d'això se'n diu un "escarment exemplar". L'explicació que Déu dóna no té res a veure amb l'incident inicial. Es tracta de la primera vegada a la història en què dos homes es tapen mútuament les vergonyes. Malgrat tot el rebombori dels caps, el poble no va aixecar el campament ni es va posar en camí fins que Míriam va tornar a ser admesa, perquè, el lideratge

de Míriam era acceptat per tots i no van voler moure's d'Asserot mentre ella era fora. Les tradicions que es van sumar per redactar la Torah són quatre: la tradició eloista, la javista, la sacerdotal i la deuteronomica; però aquella que abunda en càstigs exemplars és la tradició sacerdotal.

Míriam va estar casada amb Urí i va tenir un fill, Bessalel, que va fer coses importants per al poble. Va construir la tenda de l'encontre, l'Arca de l'Aliança i tots els accessoris del culte, especialment l'amenorà o canelobre d'or de set braços tan venerat a Israel. El poble va continuar la marxa amb els

seus líders al cap davant fins arribar al desert de Sin. Aquest nom significa lluna i d'ell en deriva el nom de Sinaí; possiblement els seus habitants adoraven la lluna. El mes de Nissan, primer mes de l'any hebreu, en aquell moment, van arribar a Cadeix on Míriam va morir i fou enterrada.

Fins aquí allò que la Bíblia i el Midraix diuen de Míriam. Tot seguit amb la lectura dels textos i del següent qüestionari podem parar esment en coses que han pogut passar inadvertides.

1. Lectura dels textos: (Ex 1,16; 2,4; 2,5-10; 4,16; 15,20-21; 31,2-11; 32); (Nm 12; 20,1); (Dt 24,8); (Mic 6,4); (1Cr 4,17-18).
2. On passa l'acció del text?
3. Quins personatges apareixen interactuant en el text?
4. Què diries de Míriam? Enumera les qualitats que li trobes.
5. Com ho fa Míriam per donar suport als seus germans amb iniciativa pròpia?
6. Quin paper juga Déu en aquests passatges?
7. Quines preferències té Déu quan es manifesta en el text?
8. Enumera les injustícies que rep Míriam, si és que en rep alguna.
9. Vols afegir algun aspecte que no hagi sortit fins ara?
10. En el nostre món actual, es reproduïxen alguns aspectes d'aquests fets bíblics? Explica'ls.

Maria A. Torrents

Déu és pare?

Trobem la metàfora de D*¹ com a pare 170 vegades en el Nou Testament. Però en el primer evangeli, el de Marc, només hi és 4 vegades. De manera progressiva Lluc l'anomena 15 vegades; Mateu 42 vegades i en l'Evangeli de Joan 109 vegades.

Wanda Deifelt va parlar dels límits del llenguatge humà al Fòrum de teologia i alliberament de Porto Alegre. La qüestió, segons ella, no és la metàfora en si, sinó l'absolutització d'aquesta metàfora patriarcal, i citant Mary Daly diu: "Si

Déu és pare, el pare és Déu". El poder del pare queda explícit i el llenguatge corrobora les relacions jeràrquiques com a ordenament diví. Les metàfores sobre D* són múltiples i el podem anomenar: foc, roca, llum, vent, però resulta gairebé ofensiu anomenar D* mare.

Jesús anomena D* abbà. Abbà ve a ser com pa-pa, sona igual en el llenguatge infantil de les nostres criatures quan comencen a parlar, o sigui quan tenen entre 18 mesos i tres anys. És la manera com les febles i

indefenses criatures es dirigeixen al seu pare. Un pare que admiren i estimen, que els és proper i que els protegeix de qualsevol mal, talment com una mare.

Jesús es mou en un context patriarcal i no és estrany que utilitzi la metàfora bíblica de D* pare per expressar la divinitat inexpressable. Però a hores d'ara ¿podem anomenar a D* pare de manera que absolutitzem la metàfora i l'elevem a categoria?

La cultura patriarcal en què va créixer l'Església primitiva va anar

trobat en l'expressió de D* pare el motiu ideal per afirmar la primacia dels barons, i D* va quedar revestit amb un vestit a mida, un vestit masculí. L'aparició en progressió de D* com a pare vol dir que ben aviat es va deixar de banda la comunitat d'iguals i aquesta, la comunitat, va esdevenir jeràrquica i patriarcal com la societat mateixa. Aquesta organització ha arribat fins als nostres dies i el llenguatge ho reflecteix perfectament. L'Església ha manifestat que és per mandat diví una or-

ganització jeràrquica, on el masculí és la icona del Crist. La primacia dels barons en tots els contextos, encara que hi hagi excepcions encomiables, és una realitat tan acceptada que no estranya ningú. Tampoc les mateixes dones no en som del tot conscients. El nostre parlar sobre D* sempre ha de ser pro- visional, humil, poètic, metafòric. Donada la nostra finitud, tenim una total incapacitat per en- gabiari D* en les nostres possibilitats humanes. Hem d'estar obertes a noves descripcions de D* on les dones puguem sentir-nos més identificades.

Sefa Amell

¹ Déu no té sexe, per això escric D*

La "generació de Joan Pau II"

Aquest mes d'agost, tornant de Colònia després de l'encontre amb el Papa, tenia dins meu una bullidera d'impressions, sentiments, curiositats i interrogants que voldria comentar amb vosaltres. De manera molt destacada, sentia un rebuig gran per l'assassinat incompreensible del germà Roger de Taizé, la nit del 16 al 17 d'agost. A la seva edat, per què no podia morir de vellesa al llit com la majoria de persones? Aquell dia jo havia visitat els camps d'extermini d'Auswich i de Wirgenau a Polònia. Fins on podem arribar les persones quan prescindim de Déu! Altres preguntes expressaven la meva curiositat: Com s'ho feia Joan Pau II per *lligar-se* la joventut tal com hem vist que havia fet repetidament? Com són aquests joves ja coneguts amb el nom de *generació de Joan Pau II*? El nou Papa, Benet XVI, es prendrà seriosament els joves que han anat al seu encontre, a Colònia? Aquest joventindrà l'església que vol? Totes aquestes preguntes fan referència a una mateixa realitat complexa que es pot explicar de diverses maneres. Jo en tinc una d'explicació, però pot ser que aquesta meva no expliqui res a d'altres persones. Convido que cadascú elabori la pròpia resposta.

A començaments dels anys setanta el germà Roger de Taizé va convocar el *Concili dels joves* amb la *Carta de Taizé*. Aquesta crida va tenir una resposta extraordinà-

ria per part de joves cristians de diverses confessions reformades, ell mateix era calvinista, i també una resposta inesperada per part de catòlics joves, i no tan joves, que és ben coneguda. Des d'aleshores, Taizé està sempre ple per les festes dels apòstols, les Pasqües i en tot temps. Cal subratllar que les estades a Taizé són molt dures i austeres i que els moments de convivència, pregària i cant en són l'eix central. I la trobada de joves de Taizé, celebrada cada fi d'any en una ciutat diferent, omple de joventut de tots els països el lloc escollit; molts dormen a terra en col·legis i parròquies i mengen molt frugalment el que l'organització els proporciona. La pregària, el cant i la convivència també en són el punt central. L'alegria està sempre present en les trobades.

Durant els anys vuitanta el germà Roger va fer una visita al Vaticà i es va entrevistar amb Joan Pau II. Dos homes preocupats pel colapso en què es trobava el món occidental i les respectives esglésies. Dos pescadors avesats a pescar amb mala mar, amb calma txitxa i amb el vent en contra. De què varen parlar? Què es varen dir? Potser no ho sabrem mai. Però podem constatar resultats: Joan Pau II té a la seva agenda nombrosos viatges i encontres amb joves en diferents punts del món: Montserrat, Senegal, Denver, Tchestokhova, Manila, Loreto, Israel, Roma, Santiago, Madrid, Pa-

ris, Toronto i l'última convocatòria que ell va fer, però on ja no va ser present: Colònia. En cada una d'aquestes ciutats els actes duren cinc dies; hi ha catequesis de diferents bisbes, pregàries, música, cants i una vigília amb el Papa, en què es dorm a terra sota les estrelles amb sac o sense sac. Es prega, es canta, es comparteix el menjar que es té o el que es reparteix. La convivència és bona, l'estada és dura i s'ha de caminar quilòmetres i quilòmetres fins arribar al lloc dels encontres. Les comoditats de la societat del benestar no hi són, però no hi manca l'alegria ni la sorpresa de veure gent de tots els racons del món reunida sota la veu d'un sol home que parla de Jesucrist. Quan pot durar aquest fenomen? No ho sabem.

En aquest moment, els dos cristians que amb el seu carisma i esforç han fet possible tot aquest moviment han mort. Segur que des del cel contempen la feina feta. S'ha tancat una etapa. Aquest any, les noies i els nois es preguntaven: Aquest nou papa, Benet XVI, comptarà amb nosaltres com l'altre? L'església, els bisbes comptaran amb nosaltres? Les expectatives que s'han creat són grans. Benet XVI va dir als joves: "Continueu reunint-vos entorn de Jesucrist i sempre en comunió amb els vostres bisbes. Ens reveurem d'aquí a tres anys a Sidney, Austràlia". Temps per a l'Esperit.

M. A. Torrents

La nostra llavor fructifica a Hondures

Totes les que participarem en el I Congrés Internacional de Dones cristianes a Barcelona el desembre del 1997

recordareu que una dona anomenada Glòria, camperola hondurenya, ens va impactar molt amb les seves paraules que portaven la bellesa d'aquelles muntanyes centre-americanes.

Constatarem que són les persones humils les que arriben a fons en la interpretació de la Paraula.

Doncs bé, vuit anys després, la M Antònia Sabater i jo, arribàvem a Taubabé (Hondures)

Era el matí del dia 22 de juliol, i la primera persona que trobem en baixar de la camioneta és la Glòria.

- *"Muchachitas", ens diu, "qué alegría! Hoy fiesta de nuestra Patrona Santa María Magdalena podrán participar en la fiesta que ja hemos institucionalizado como "La Fiesta de las Mujeres". Desde mi viaje a Barcelona siempre la hemos celebrado y hoy será muy alegre con su participación"*.

En aquell moment, la veritat sigui dita, no recordàvem el dia en què vivíem. Des de Costa Rica, passant per Nicaragua tot visitant persones i grups de cristians/nes de base, havíem perdut la noció del temps.

Així, de cop vam dir:- Estem de sort, això no ens ho esperàvem, però la Ruah va fent de les seves.

A poc a poc, des de les 9 del matí van anar baixant de 20 aldeas, comunitats escampades per aquell gran jardí, 116 dones de totes les edats. El dia era plujós, i segons el

que ens van dir, només una comunitat no va poder arribar. És a unes tres hores caminant i el temps, de veritat, no acompanyava.

per a mi, com una alenada fresca de resurrecció. L'Esperit misericordiós i valent, està realment amb nosaltres.

Petons, presentacions, comentaris de la primera vegada que les visitarem...

Les que portaven l'organització anaven indicant què calia fer, i després d'una benvinguda a totes, la Glòria va llegir l'evangeli de Mc 16,1-8, del qual va fer una interpretació meravellosa.

Resumeixo el contingut del relat de la visita de les dones al sepulcre:

"Les dones comentaven qui els trauria la pedra. Les dones tenim moltes pedres per treure, però hem d'aprendre de Magdalena i les altres que l'acompanyaven: Cal comentar el problema, no ens pot parilitzar. Elles arribaren al lloc on calia arribar i compregueren que Jesús era viu...."

Veritat que és bonic? Sentir i veure aquelles dones amb tants problemes i que se sentien animades a no parar davant les dificultats, va ser per a la M Antònia i

Una vegada acabada aquesta part de la pregària, totes les comunitats van expressar, cantant i ballant o amb acudits, el que havien pensat compartir en la seva festa.

Quatre hores d'explosió de vida i, al final ens demanaren a nosaltres que els repartíssim el pa. Per acabar, la Glòria ens va dir que no podíem marxar si no els donàvem la benedicció final, per continuar treballant amb l'entusiasme que els dóna la certesa que estem fent una xarxa que salva.

Aquesta trobada ens ha omplert d'ànim. El Col·lectiu, tot seguint les petjades de Jesús, està en la línia d'allò que cal fer, i té horitzons d'acció moltes vegades insospitats, però reals, això és: Estimular la força que tenim les dones per assolir tota la nostra riquesa i responsabilitat.

M. Pau Trayner
M. Antònia Sabater

FLAIXOS

Consum excessiu

...consumim massa, per damunt d'un 20% i en contra de la recomanació de 1972 del Club de Roma.

...consumim malament, ...mengem aliments inadequats.

...alerta amb el consum de fàrmacs, amb les teràpies a favor de la presumpta bellesa, amb l'obsessió per telefonar, amb la dictadura de la moda, amb la pràctica d'esports que són molt cars...

...estem disposats a oblidar què hem estat i que tornarem a ser pobres si no controlem l'excés de consum.

Ignasi Riera (Avui 21-9-05).

Per la pau en clau de dona

Aquest 2005 fa 100 anys que la periodista i pacifista austríaca Berta von Suttner va rebre el Premi Nobel de la Pau.

Per altra banda, i també aquest any 2005, es compleixen 10 anys des que la Fundació per la Pau va organitzar la primera trobada de "Dones i Pau" a Barcelona. www.fundacioperlapau.org

Tanta despesa per dir amén

Els sínodes foren creats per Pau VI (seguint l'esperit del Vaticà II) per ajudar el papa a guiar l'Església.

El primer sínode convocat per Benet XVI està servint per guiar els bisbes.

En lloc d'anar a Roma, podien enviar l'amén per correu i destinar les despeses del sínode al Tercer Món. No hauria estat més *eucarístic*?

Jaume Reixach (Avui 9-10-05)

L'Estatut, la COPE i els bisbes catalans

No és evangelitzar el que fa la COPE, més aviat al contrari. Per això m'atreveixo a demanar als bisbes catalans que s'esforcin per estar a l'alçada en aquest moment històric i facin sentir la seva veu crítica i usin la seva força en la Conferència per denunci-

ar que la COPE sigui com és i instar un canvi en una línia pacifi-

cadora i evangèlica.

Alex Masllorens
(Avui 7-10-05)

Cristianisme laic

La missa és només l'eix de la vida clerical. Sense bisbes que ordenin preveres que consagrin no hi ha missa, i podria resultar que sense preveres desaparegués la vida cristiana, però no és cert. La crisi del cristianisme catòlic és bàsicament clerical. L'eix de la vida cristiana són l'amor i la caritat, i aquests no estan en crisi. Altra cosa és com articular trobades periòdiques de co-

munitats laiques i cristianes... Jesús és un laic a tots els efectes i no es manifestà amb una òptica clerical...

Cal passar el clergat i l'estructura clerical al servei d'un cristianisme bàsicament laic, democràtic. Tenir por d'això és no estar al cas dels signes dels temps ni de l'Evangelí.

Marià Tomàs Corbella.
Igualada. (La Vanguardia, Cartas de los lectores, 16-10-05).

La tanca

...No som davant d'un fet puntual, sinó d'un procés migratori massiu que no es pot frenar amb filats de punxes ni amb cap altra barrera per l'estil.

...Les expectatives vitals dels joves que volen fugir cap Europa són prosperar i dur una vida millor que la dels seus pares o els seus avis.

...Hi ha tres coses a fer. En primer lloc, deixar enrere el proteccionisme decimonònic que barra el pas a l'exportació dels productes agrícoles africans, l'única

font de riquesa de molts d'aquells països. En segon lloc, pressionar políticament per foragitar l'estol de corruptes que governen aquella regió de món. Finalment, donar suport institucional a les empreses que ge-

nerin riquesa i treball estable en un marc laboral digne, i alhora denunciar i boicotejar les que es dediquin a depredar recursos naturals i explotar la gent.

Ferran Sáez Mateu
(Avui 11-10-05)

Diàlegs sense fronteres

Divuit autors de diversos orígens conversaran sobre l'ofici d'escriure a l'Ateneu Barcelonès.

...Amb les darreres imatges de la immigració es veu encara més la necessitat de diàleg.

Ada Castells (Avui 11-10-05)

Activitats del CDE

Mn. Gumersind

Avui dia 8 d'octubre 05, el diari de Girona ens ha publicat aquesta carta de l'Anna Perich, que és una companya del Col·lectiu de Girona.

"Diumenge dia 2, ha fet un any del traspàs de l'enyorat Mn. Gumersind Vilagran.

Dissabte a la tarda, als locals parroquials de Sant Pau, una colla d'amics i amigues, i organitzat pel Col·lectiu de Dones en l'Església, vàrem compartir una bella estona recordant-lo, van venir la Margarita des de Palamós, la seva neboda i la Rosa M. Sánchez molt properes a ell tant per vincles familiars com per compartir-hi tota classe d'activitats, ens varen fer les delícies de la tarda explicant-nos els seus records, la seva generositat, la seva grandesa de cor i donant-nos fe que la seva petja no s'esborrarà mai. També hi va haver moltes i moltes anècdotes, divertides i simpàtiques. En acabar vàrem compartir l'Eucaristia en el seu record.

M'encantaria poder anar un dia a seure una estona al seu costat al banc que es troba a la

plaça que porta el seu nom". Anna Perich i Salas.

Haviem preparat als mateixos locals una exposició de fotografi-

al temple de sant Pau, acompanyant els altres sants. Va ser la Dolors Roure, qui va oferir-lo durant l'Eucaristia, dient que per

es d'ell amb nosaltres, i ampliacions de cartes que ens havia escrit en aquest últim temps. Vam mirar fragments de pel·lícules d'estones que havíem compartit. Ens va fer una il·lusion especial veure'l a Cadins, en una sortida de fi de curs de tot el Col·lectiu. El seu retrat (dibuix a color, que va fer-nos en Josep Perpinyà) ja és

a les dones del CDE de Girona ja és un sant. L'única nota negativa del dia va ser la poca participació de persones (companyes del CDE incloses) i absència total dels seus companys del Fòrum Joan Alsina, grup al que ell pertanyia i n'estava tan orgullós.

CDE de Girona

Trobada d'inici de curs del CDE

El grup de Girona, vàrem sortir en direcció a Lloret de Mar molt il·lusionades, per trobar-nos amb la resta de companyes. El dia era plujós, però no va impedir que la trobada amb els diversos grups de Barcelona, de Sabadell i de Rubí, fos molt càlida.

La Montserrat Grau, de Rubí, ens va donar la benvinguda amb unes paraules molt vibrants. A continuació vam participar de la cerimònia del pa i del vi, tan simbòlica per al Col·lectiu de Dones. Un cop acabada la part més profunda de la festa, va arribar el moment dels regals. Ens van sorprendre amb un carnet acreditatiu del C.D.E., junt amb una petita targeta en què hi havia una mena d'al·legoria que la presidenta M Dolors Figueras, que no va poder assistir a la trobada, ens va dedicar de manera molt personalitzada a cadascuna de nosaltres. Tot un inici, certament molt emotiu.

A continuació vàrem encetar una mena de debat, on vam poder participar totes per aportar les diverses propostes encaminades a millorar el funcionament del Col·lectiu. Seguidament vàrem fer

una enquesta per analitzar els treballs i activitats del curs passat. Per això, ens vam distribuir per grups escollits aleatòriament.

Un cop acabada aquesta part de reflexió i anàlisi, es passà al menjador de l'hotel Athene i s'inicià la

part lúdica de la trobada. L'àpat va ser de bona qualitat i l'ambient immillorable. Un cop acabada la sobretaula les que varen voler es van quedar a la sala on ens havíem reunit anteriorment i allà va continuar la tertúlia, els acudits, les rialles i la convivència. Les altres, varen aprofitar l'estona per fer una visita turística per Lloret de Mar.

A títol personal i com a resum, crec que aquestes trobades són molt positives per al bon funcionament del Col·lectiu. Poder dir com veiem les coses cadascuna de nosaltres, és molt important. És cert que no totes estem sempre

d'acord en les mateixes coses, però és precisament això el que ens ajuda a enriquir-nos individualment i al C.D.E. en conjunt.

Allò que més vaig percebre és la il·lusió i les ganes, de totes, que el Col·lectiu vagi endavant malgrat les dificultats de qualsevol ordre que sempre sorgeixen. Això, per a mi, ha estat el més positiu.

Rosa Muñoz

El Cortijo de Frías

No es tractava d'anar per terres del Sud visitant espais desconeguts per nosaltres. Es tractava de la trobada del Grup de "Mujeres y Teología de Andalucía". Aquest any l'organitzaven les dones de Cabra (Córdoba) i aquell "Cortijo" és com una masia catalana, transformada en Granja Escola, però d'una grandària que cal veure per comprendre què són les grans finques de terratinents i els llocs que empraven per con-

viure els amos i senyors compartint amb els treballadors de la hisenda..

El grup fou de 33 dones d'una mitjana d'edat de 45 anys. La majoria andaluses, és clar, i per tant molt animades i amb una gran capacitat d'alegria i també amb una gran profunditat de pensament.

Els dies de convivència foren: divendres a la nit, amb una xerrada d'Almudena Moreno Velasco, amb el títol "Juntas, tejiendo redes". El lloc era la casa de l'escriptor Varela. Una joia transformada avui en escola municipal de música de la ciutat.

Tot el dissabte el vam tenir ocupat amb dos grans blocs:

a) La espiritualidad desde nuestro cuerpo de mujer.

b) Les dones bíbliques (una manera de llegir la Bíblia amb perspectiva feminista).

Les xerrades alternaven amb treball de grups, que eren molt rics en propostes per dur a terme al llarg de tot l'any.

A la nit ens vam passejar per la ciutat. Una joia entre àrab, medieval

▶ i andalusa. Diumenge, després d'una assemblea per comentar el treball fet i les perspectives de futur, a les 11 del matí començarem una *celebració* que va ser novedosa i extraordinària. L'espai ja hi ajudava, però la preparació va ser acurada. Un dels objec-

tius era experimentar que tota la vida, fem el que fem, pot esdevenir una celebració de reconciliació, estudi, festa, àpat, brindis, pregàries i fe, tot compartit: Una Eucaristia.

Amb tot plegat, vaig tornar molt satisfeta. El pensament ple d'una me-

ravella de paisatge d'olivares i muntanyes treballades d'una manera harmònica i tècnicament perfecta. L'esperit ample d'experimentar que la Ruah bufa, i cada vegada va bufant més fort, aquí i allà. Cal saber llegir el seu missatge agut, potser petit en dimensions, però

d'una profunditat quasi infinita.

He tingut molta sort de compartir aquests dies amb les dones andaluses que tenen les mateixes ganes que nosaltres de fer una església més oberta, justa i feminista des de l'altra punta de la península.

M Pau Trayner Vilanova

En commemoració del cinquantenari de la mort de Pierre M. Teilhard de Chardin

L'HIMNE DE L'UNIVERS (fragment)

Les prodigioses durades que precedeixen el primer Nadal no són buides del Crist, sinó penetrades de la seva poderosa influència. És l'agitació de la seva concepció la que remou les masses còsmiques i dirigeix els primers corrents de la biosfera. És la preparació del seu infantament la que accelera els progressos de l'instint i la desclosa del pensament damunt la Terra. No ens escandalitzem ja més, amb tanta neciesa, de les interminables esperes que ens ha imposat el Messies. Calia no res més que la labor esgarrifosa i anònima de l'Home primitiu, i la llarga bellesa egípcia, i l'espera inquieta d'Israel, i el perfum destil·lat lentament dels místics orientals, i la saviesa cent vegades refinada dels grecs perquè, sobre la tija de Jessè, i de la Humanitat, poguéu obrir-se la Flor. Tots aquests preparatius eren còsmicament, biològicament, necessaris perquè el Crist aparegués dins l'escena humana. I tot aquest treball era mogut pel desvetllament actiu i creador de la seva ànima, en tant que aquesta ànima humana era escollida per animar l'Univers. Quan el Crist aparegué entre els braços de Maria, acabava d'exaltar el Món.

P. Teilhard de Chardin

El Col·lectiu de Dones en l'Església desitja per a tothom que cada Nadal ens trobi més disposats/des a estimar, a confiar, i amb el cor ple de pau i de joia per compartir.

AGENDA

Som conscients que una revista trimestral no pot oferir una agenda actualitzada. En el Col·lectiu periòdicament s'informa de les activitats dia a dia. Si hi esteu interessades/ats poseu-vos en contacte amb nosaltres.

Recordeu i reserveu-vos sempre:

PRIMERS DILLUNS DE MES (18,30 h.)

Tema teològic

TERCERS DILLUNS DE MES (18,30 h.)

Vida del Col·lectiu

ÚLTIMS DIVENDRES DE MES (19,30 h.)

Temps de pregària

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Institut Català de la Dona

Generalitat de Catalunya
Direcció General d'Afers Religiosos

Butlleta de subscripció

Quota anual 10€

Nom i cognoms _____ Adreça _____

Població _____ Telèfon _____

Tipus de subscripció anual per rebre *Paraules i fets de Dones*

A/. Domiciliació bancària

Nom del/la titular .....Adreça .....

D.P. ....Població .....

Banc o Caixa .....Entitat .....Control.....Oficina.....Nº compte/llibreta .....

Us prego que fins a nova ordre carregueu al c/c o llibreta indicada els rebuts que us presentarà el Col·lectiu de Dones en l'Església, en concepte de subscripció al Butlletí *Paraules i fets de Dones*.

B/. Podeu també enviar transferència al Compte corrent del CDE número 2013 0121 48 0200449566

Signatura